

4. Produkce zemědělského odvětví

Produkce zemědělského odvětví představuje **hodnotu** zemědělské produkce a nezemědělských vedlejších činností (neoddělitelné) vyprodukovaných zemědělskými prvovýrobci.

Do zemědělské produkce vstupuje produkce zemědělských výrobků a produkce zemědělských služeb. Zemědělské služby v pojetí souhrnného zemědělského účtu zahrnují především pronájem strojů a zařízení s obsluhujícím personálem.

Produkce zemědělských výrobků je dána sumou hodnoty rostlinné produkce a živočišné produkce. Účet výroby souhrnného zemědělského účtu sleduje jednotlivé ekonomicky významné skupiny komodit a jednotlivé komodity. Skupiny komodit sledované jako rostlinná produkce jsou: obiloviny, technické plodiny, krmné plodiny, zelenina a zahradnické produkty, brambory včetně sadby, ovoce, víno, olivový olej, ostatní rostlinné výrobky.

Živočišná produkce zahrnuje položky zvířata a živočišné výrobky. Z položky zvířata jsou zvláště sledovány komodity: skot; prasata; ovce a kozy; drůbež. Z živočišných výrobků jsou to položky mléko a vejce.

Jsou použity hodnoty v eurech pro mezinárodní srovnání a v českých korunách pro ilustraci českého zemědělství. Směnný kurz je jedním z faktorů ovlivňujících hodnoty výstupů v eurech.

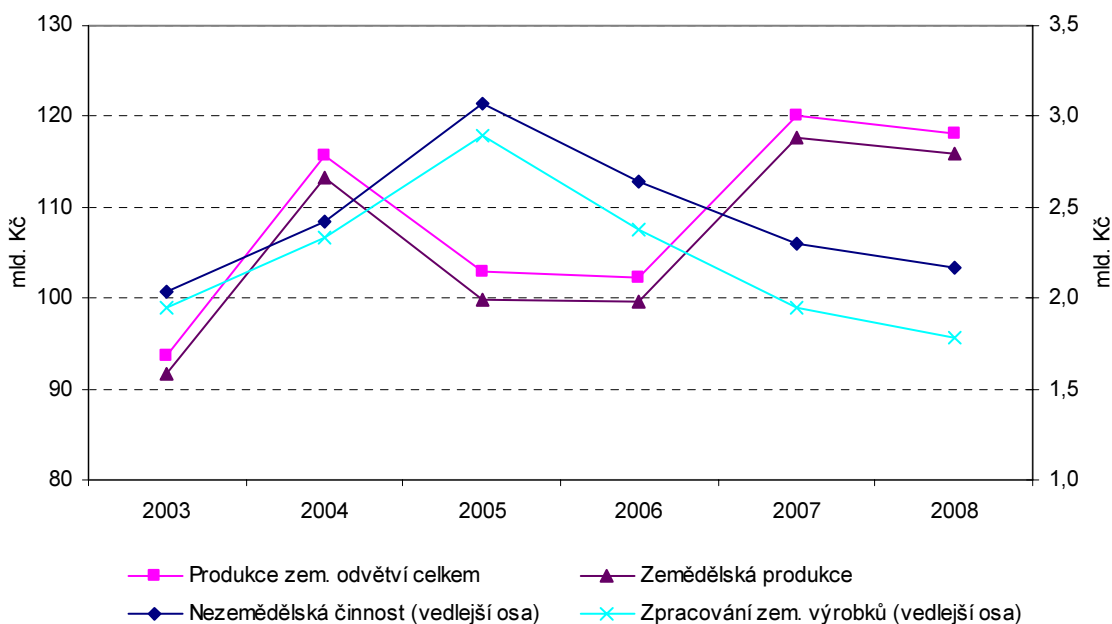
Hodnoty výstupů produkce souhrnného zemědělského účtu jsou vedeny v běžných cenách.

Produkce zemědělského odvětví			
Zemědělská produkce		Nezemědělské vedlejší činnosti	
Produkce zemědělských výrobků	Produkce zemědělských služeb	Zpracování zemědělských výrobků	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti

Tab. 1 Produkce zemědělského odvětví České republiky

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Produkce zem. odvětví	mil. Kč	93 670,7	115 751,5	102 893,1	102 265,4	120 076,7	118 115,4
Bazické indexy	%	100,0	123,6	109,8	109,2	128,2	126,1
Zemědělská produkce	mil. Kč	91 638,0	113 329,5	99 825,1	99 625,8	117 773,1	115 951,4
Bazické indexy	%	100,0	123,7	108,9	108,7	128,5	126,5
Nezemědělská činnost	mil. Kč	2 032,7	2 422,0	3 068,1	2 639,6	2 303,6	2 163,9
z toho: zpracování zem. výrobků	mil. Kč	1 941,8	2 331,0	2 891,0	2 378,3	1 942,7	1 785,0

Graf 1 Produkce zemědělského odvětví ČR

Nezemědělská produkce tvoří z produkce zemědělského odvětví vybraných států v roce 2008 od 0,35 % do 5,07 % a celkový vývoj výstupu účtu produkce ovlivňuje spíše marginálně. V dalších propočtech nebude rozdíl produkce zemědělského odvětví a zemědělské produkce rozlišován.

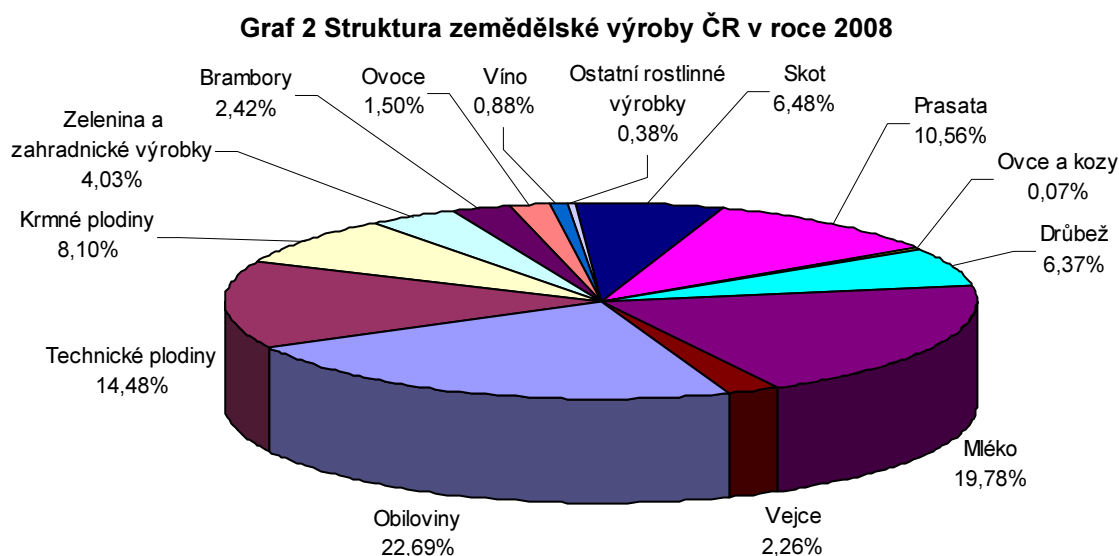
Tab. 2 Produkce zemědělského odvětví

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU 15							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	289 221,4	299 105,7	280 842,3	276 734,1	298 828,9	312 344,8
Zemědělská produkce	mil. €	282 875,7	292 465,2	273 930,5	269 454,7	291 244,5	304 537,6
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	103,4	96,8	95,3	103,0	107,7
Česká republika							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	2 941,4	3 629,6	3 454,9	3 608,3	4 324,6	4 734,8
Zemědělská produkce	mil. €	2 877,5	3 553,7	3 351,9	3 515,1	4 241,6	4 648,1
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	123,5	116,5	122,2	147,4	161,5
Německo							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	40 694,3	44 211,6	38 838,0	39 771,1	45 362,6	48 376,8
Zemědělská produkce	mil. €	40 588,0	44 081,6	38 648,0	39 603,5	45 195,1	48 209,3
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	108,6	95,2	97,6	111,4	118,8
Francie							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	62 611,1	64 476,9	63 616,6	60 876,9	66 540,2	68 771,1
Zemědělská produkce	mil. €	61 143,2	62 931,5	61 987,7	59 140,5	64 708,6	66 767,0
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	102,9	101,4	96,7	105,8	109,2
Rakousko							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	5 755,9	5 913,2	5 464,6	5 686,7	6 352,9	6 739,7
Zemědělská produkce	mil. €	5 372,8	5 546,5	5 124,7	5 355,9	6 006,9	6 398,3
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	103,2	95,4	99,7	111,8	119,1
Polsko							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	11 764,3	14 269,5	15 052,5	16 132,3	19 936,7	21 788,6
Zemědělská produkce	mil. €	11 600,7	14 121,6	14 928,5	15 995,6	19 784,6	21 637,2
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	121,7	128,7	137,9	170,5	186,5
Slovensko							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	1 621,1	1 866,0	1 693,1	1 770,1	2 015,7	2 419,2
Zemědělská produkce	mil. €	1 492,2	1 778,5	1 587,9	1 643,1	1 923,6	2 327,4
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	119,2	106,4	110,1	128,9	156,0
Spojené království							
Produkce zem. odvětví celkem	mil. €	22 930,8	24 320,6	20 959,3	21 134,8	22 852,5	24 669,6
Zemědělská produkce	mil. €	21 969,6	23 274,5	19 865,9	19 973,9	21 670,3	23 611,8
Bazický index (zemědělská produkce)	%	100,0	105,9	90,4	90,9	98,6	107,5

Porovnáváme-li dynamiku zemědělské produkce ve vybraných státech EU, dosáhla Česká republika průměrného tempa růstu produkce zemědělského odvětví 1,10, což bylo po Polsku (1,13) nejvyšší tempo růstu ze sledovaných států. Slovensko vykázalo průměrné tempo růstu 1,08. Nejmenší růst zaznamenalo Spojené království (1,02).

4.1. Struktura výroby

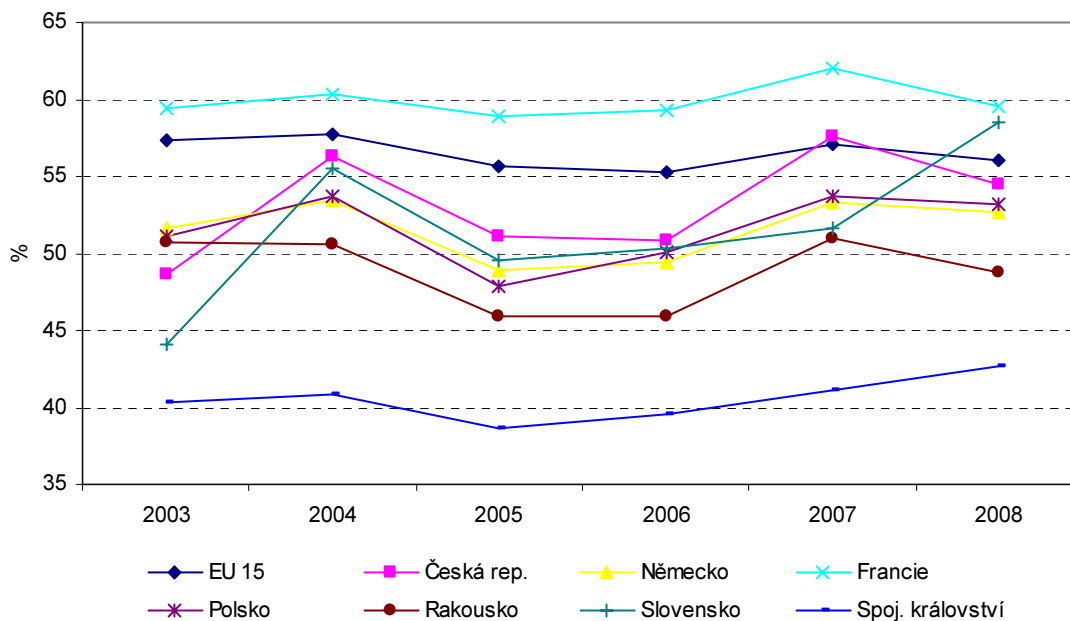
Struktura výroby je jedním z rozhodujících faktorů výkonnosti zemědělské ekonomiky. Z hlediska uplatnění produkce na ekonomické výsledky zemědělství jsou sledovány jak rozdíly mezi živočišnou a rostlinnou výrobou, tak vývoj hodnoty produkce jednotlivých komodit a skupin komodit.

Tab. 3 Podíl rostlinné a živočišné produkce na produkci zemědělských výrobků v ČR

	%					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rostlinná produkce	48,6	56,3	51,2	50,9	57,6	54,4
Živočišná produkce	51,4	43,7	48,8	49,1	42,4	45,6

Graf 3 Podíl rostlinné produkce na produkci zemědělských výrobků

Tab. 4 Struktura produkce zemědělských výrobků v ČR

		2003	2004	2005	2006	2007	2008
Rostlinná produkce	mil. Kč	43 927	63 010	49 962	49 484	66 461	61 748
Bazický index	%	100,0	143,4	113,7	112,7	151,3	140,6
v tom:							
Obiloviny	mil. Kč	18 826	29 985	20 088	18 973	30 612	25 716
Bazický index	%	100,0	159,3	106,7	100,8	162,6	136,6
Technické plodiny	mil. Kč	10 567	15 654	13 508	13 145	14 518	16 415
Bazický index	%	100,0	148,1	127,8	124,4	137,4	155,3
Krmné plodiny	mil. Kč	5 264	7 354	7 632	7 383	8 785	9 179
Bazický index	%	100,0	139,7	145,0	140,3	166,9	174,4
Zelenina a zahradnické produkty	mil. Kč	3 688	4 029	4 149	4 555	4 620	4 564
Bazický index	%	100,0	109,2	112,5	123,5	125,3	123,7
Brambory	mil. Kč	2 933	3 143	2 510	2 922	4 429	2 743
Bazický index	%	100,0	107,1	85,6	99,6	151,0	93,5
Ovoce	mil. Kč	1 539	1 678	1 351	1 507	1 606	1 705
Bazický index	%	100,0	109,1	87,8	97,9	104,3	110,8
Víno	mil. Kč	848	716	324	504	1 311	997
Bazický index	%	100,0	84,4	38,3	59,4	154,7	117,6
Ostatní rostlinné výrobky	mil. Kč	263	452	401	497	580	428
Bazický index	%	100,0	172,0	152,7	189,1	221,1	162,9
Živočišná produkce	mil. Kč	46 376	48 868	47 698	47 795	48 985	51 693
Bazický index	%	100,0	105,4	102,9	103,1	105,6	111,5
v tom:							
Zvířata	mil. Kč	24 299	25 943	24 401	25 752	25 715	26 687
Bazický index	%	100,0	106,8	100,4	106,0	105,8	109,8
z toho:							
Skot	mil. Kč	4 960	5 895	5 459	7 885	7 809	7 341
Bazický index	%	100,0	118,9	110,1	159,0	157,4	148,0
Prasata	mil. Kč	13 302	13 478	12 331	11 997	11 368	11 973
Bazický index	%	100,0	101,3	92,7	90,2	85,5	90,0
Ovce a kozy	mil. Kč	21	80	71	100	111	76
Bazický index	%	100,0	385,4	342,7	479,5	535,2	359,9
Drůbež	mil. Kč	5 866	6 339	6 449	5 682	6 349	7 219
Bazický index	%	100,0	108,1	109,9	96,9	108,2	123,1
Živočišné výrobky	mil. Kč	22 077	22 925	23 297	22 043	23 270	25 005
Bazický index	%	100,0	103,8	105,5	99,8	105,4	113,3
z toho:							
Mléko	mil. Kč	19 349	20 390	21 354	20 174	21 123	22 418
Bazický index	%	100,0	105,4	110,4	104,3	109,2	115,9
Vejce	mil. Kč	2 704	2 507	1 918	1 840	2 126	2 557
Bazický index	%	100,0	92,7	70,9	68,1	78,6	94,6

Podíl rostlinné produkce na produkci zemědělských výrobků byl v roce 2008 v České republice 54,4 %. V ostatních sledovaných státech se pohybuje podíl rostlinné produkce na produkci zemědělských výrobků v rozmezí 42,6 % (Spojené království) až 59,5 % (Francie).

Ve sledovaném období stoupá významně tuzemská hodnota produkce mléka, krmných plodin, technických plodin, zeleniny a zahradnických výrobků a skotu. Sestupnou tendenci má chov prasat. Dynamika produkce obilovin je značně kolísavá. Na tomto vývoji se podílí množství naturální produkce a ceny komodit. Obiloviny se na produkci odvětví podílejí velkým dílem a způsobují tak citelné výkyvy výkonů celého odvětví.